TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2009 m. balandžio 23 d.*

Byloje C-167/08

dėl *Hof van Cassatie* (Belgija) 2008 m. balandžio 10 d. Sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2008 m. balandžio 21 d., pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Draka NK Cables Ltd,

AB Sandvik International,

VO Sembodja BV,

Parc Healthcare International Ltd

* Proceso kalba: olandų.

prieš

Omnipol Ltd,

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas P. Jann, teisėjai M. Ilešič, A. Borg Barthet, E. Levits (pranešėjas) ir J.-J Kasel,

generalinis advokatas P. Mengozzi,
posėdžio sekretorė M. Ferreira, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2009 m. vasario 12 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *Draka NK Cables Ltd, AB Sandvik International, VO Sembodja BV ir Parc Healthcare International Ltd*, atstovaujamų advokatų P. Lefèbvre bei C. Ronse ir patarėjo A. Hansebout,

— *Omnipol Ltd*, atstovaujamos advokatų H. Geinger, H. Verhulst ir R. Portocarero,

— Belgijos vyriausybės, atstovaujamos T. Materne,

— Slovakijos vyriausybės, atstovaujamos J. Čorba,

— Europos Bendrijų Komisijos, atstovaujamos A.-M. Rouchaud-Joët ir R. Troosters,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 12, 2001, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 4 t., p. 42) 43 straipsnio 1 dalies išaiškinimu.

2 Šis prašymas pateiktas sprendžiant ginčą tarp kai kurių *Central Bank of Iraq* (Irako centrinis bankas, toliau – *ICB*) kreditorių, t. y. Suomijoje įsteigtos *Draka NK Cables Ltd*, Švedijoje įsteigtos *AB Sandvik International*, Nyderlanduose įsteigtos *VO Sembodja BV*

ir Airijoje įsteigtos *Parc Healthcare International Ltd.* (toliau – kasatorės) ir kitos *ICB* kreditorės – Čekijos Respublikoje įsteigtos *Omnipol Ltd*. (toliau – *Omnipol*) dėl *rechtbank van eerste aanleg te Brussel* (Briuselio pirmosios instancijos teismas) nutarties dėl teismo sprendimo paskelbimo vykdytinu, kuria leidžiama vykdyti 2003 m. gruodžio 11 d.*Gerechtshof te Amsterdam* sprendimą dėl *Omnipol* reikalavimų *ICB*.

Teisinis pagrindas

Bendrijos teisės aktai

3 Reglamento Nr. 44/2001 43 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Bet kuri šalis gali apskųsti nutartį, susijusią su prašymu dėl teismo sprendimo paskelbimo vykdytinu.“

4 Šiuo reglamentu pakeista 1968 m. rugsėjo 27 d. Konvencija dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose vykdymo (OL L 299, 1972, p. 32), iš dalies pakeista 1978 m. spalio 9 d. Konvencija dėl Danijos Karalystės, Airijos ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prisijungimo (OL L 304, p. 1 ir tekstas su pakeitimais – p. 77), 1982 m. spalio 25 d. Konvencija dėl Graikijos Respublikos prisijungimo (OL L 388, p. 1), 1989 m. gegužės 26 d. Konvencija dėl Ispanijos Karalystės

ir Portugalijos Respublikos prisijungimo (OL L 285, p. 1) ir 1996 m. lapkričio 29 d. Konvencija dėl Austrijos Respublikos, Suomijos Respublikos ir Švedijos Karalystės prisijungimo (OL C 15, 1997, p. 1, toliau – Briuselio konvencija).

5 Briuselio konvencijos 36 straipsnio 1 dalyje buvo numatyta:

„Jeigu nutariama leisti teismo sprendimą vykdyti, bylos šalis, į kurią nukreiptas vykdymas, per vieną mėnesį nuo jo gavimo šį nutarimą gali apskųsti.“

6 Konvencijos 40 straipsnyje buvo nustatyta:

„Jeigu prašymas įvykdyti teismo sprendimą atmetamas, prašymą pateikęs asmuo gali skųstis:

<…>

Bylos šalis, į kurią nukreiptas vykdymas, kviečiama į apeliacinį teismą <…>.“

Nacionalinės teisės aktai

7 Belgijos civilinio kodekso 1166 straipsnyje nurodyta:

„Tačiau kreditoriai gali ginti visas skolininko teises ir pareikšti ieškinius skolininko vardu, išskyrus tuos, kurie susiję tik su jo asmeniu.“

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

8 Kasatorės ir *Omnipol* suinteresuotos sąžiningu *ICB* priklausančių sumų padalinimu.

9 *Omnipol* reikalavimo suma sudaro pusę visų *ICB* įsipareigojimų. Savo reikalavimą *Omnipol* grindžia 2003 m. gruodžio 11 d.*Gerechtshof te Amsterdam* sprendimu.

10 *Rechtbank van eerste aanleg te Brussel* leido vykdyti šį sprendimą pagal Reglamento Nr. 44/2001 38 ir paskesnius straipsnius.

11 Pasinaudodamos skolininkų interesų gynimo galimybe Belgijos civilinio kodekso 1166 straipsnio ir Reglamento Nr. 44/2001 43 straipsnio 1 dalies prasme, siekdamos sustabdyti *Gerechtshof te Amsterdam* priimto sprendimo vykdymą, kasatorės pateikė bendrą kasacinį skundą dėl šio teismo sprendimo paskelbimo vykdytinu.

12 2005 m. lapkričio 14 d.*rechtbank van eerste aanleg te Brussel* pripažino šį skundą nepriimtinu, nuspręsdamas, kad net jei Belgijos civilinio kodekso 1166 straipsniu kreditoriams suteikiama teisė ginti visas skolininko teises ir pareikšti jo vardu visus ieškinius, jie negali būti laikomi „šalimis“ Reglamento Nr. 44/2001 43 straipsnio 1 dalies prasme. Iš tiesų šiame reglamente įtvirtinta teismo sprendimo paskelbimo vykdytinu procedūra numato išsamią ir nepriklausomą teisių gynimo priemonių sistemą, kurios nacionalinis įstatymų leidėjas negali papildyti.

13 Kasatorės apskundė šį sprendimą kasacine tvarka. Jos teigia, kad jeigu skolininkas buvo užsienyje vykusio proceso šalimi, kreditorius, kuris įgyvendina skolininko teises pasinaudodamas skolininko interesų gynimo galimybe, turi būti laikomas „šalimi“ Reglamento Nr. 44/2001 43 straipsnio 1 dalies prasme.

14 *Hof van Cassatie* konstatavo, kad nors teisių gynimo priemonių atžvilgiu Reglamento Nr. 44/2001 tikslas atitinka Briuselio konvencijos tikslą, šio reglamento 43 straipsnio 1 dalies tekstas skiriasi nuo analogiškos nuostatos teksto minėtoje konvencijoje.

15 Iš tikrųjų Briuselio konvencijos 36 straipsnyje buvo numatyta, kad bylos šalis, į kurią nukreiptas pagrindinėje byloje nagrinėjamo sprendimo vykdymas, gali apskųsti nutartį, kuria leidžiamas šis vykdymas, o pagal Reglamento Nr. 44/2001 43 straipsnio 1 dalį nutartį, susijusią su prašymu dėl šio teismo sprendimo paskelbimo vykdytinu, gali apskųsti „bet kuri šalis“.

16 Atsižvelgdamas į pasikeitusį Bendrijos teisės aktų tekstą, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nusprendė, kad nėra savaime aišku, ar ir toliau reikia laikytis Teisingumo Teismo pateikto Briuselio konvencijos 36 straipsnio išaiškinimo (žr. 1985 m. liepos 2 d. Sprendimą *Deutsche Genossenschaftsbank*, 148/84, Rink. p. 1981), pagal kurį skundą dėl teismo sprendimo paskelbimo vykdytinu gali pareikšti tik užsienio valstybės teismo sprendimo ar nutarties šalys, todėl suinteresuotieji tretieji asmenys negali apskųsti nutarties dėl teismo sprendimo paskelbimo vykdytinu.

17 Šiomis aplinkybėmis *Hof van Cassatie* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar kreditorius, kuris nori pareikšti ieškinį savo skolininko vardu ir sąskaita, turi būti laikomas šalimi Reglamento Nr. 44/2001 43 straipsnio 1 dalies prasme, t. y. šalimi, kuri gali apskųsti nutartį, priimtą dėl prašymo paskelbti teismo sprendimą vykdytinu, net jei jis oficialiai kaip šalis nedalyvavo procese byloje, kurioje kitas šio skolininko kreditorius prašė paskelbti teismo sprendimą vykdytinu?“

Dėl prejudicinio klausimo

18 Savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Reglamento Nr. 44/2001 43 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad skolininko kreditorius gali apskųsti nutartį, priimtą dėl prašymo paskelbti teismo sprendimą vykdytinu, net jei jis oficialiai kaip šalis nedalyvavo procese byloje, kurioje kitas šio skolininko kreditorius prašė pripažinti teismo sprendimą vykdytinu.

19 Siekiant atsakyti į šį klausimą reikia priminti, pirma, kad pagal nusistovėjusią teismo praktiką Reglamento Nr. 44/2001 nuostatos turi būti aiškinamos autonomiškai, atsižvelgiant į jo sistemą ir tikslus (be kita ko, žr. 2006 m. liepos 13 d. Sprendimo *Reisch Montage*, C-103/05, Rink. p. I-6827, 29 punktą ir 2008 m. spalio 2 d. Sprendimo *Hassett ir Doherty*, C-372/07, Rink. p. I-7403, 17 punktą).

20 Antra, kadangi nuo šiol valstybių narių tarpusavio santykiuose Briuselio konvenciją pakeičia Reglamentas Nr. 44/2001, Teisingumo Teismo pateiktas Briuselio konvencijos nuostatų išaiškinimas taikomas ir Reglamento Nr. 44/2001 nuostatoms, kai šias

nuostatas galima laikyti lygiavertėmis. Be to, iš Reglamento Nr. 44/2001 devynioliktos konstatuojamosios dalies matyti, kad, aiškinant Briuselio konvenciją ir minėtą reglamentą, reikia užtikrinti tęstinumą.

21 Šiuo atžvilgiu nacionalinis teismas konstatavo, kad Reglamento Nr. 44/2001 43 straipsnio 1 dalies tekstas skiriasi nuo Briuselio konvencijos 36 straipsnio teksto.

22 Tačiau iš Briuselio konvencija nustatytos sistemos analizės, atliktos atsižvelgiant į Reglamentu Nr. 44/2001 nustatytą sistemą, matyti, kad šio reglamento 43 straipsnio 1 dalies tekstą reikia lyginti ne su šios konvencijos 36 straipsnio 1 dalies tekstu, o su jos 36 ir 40 straipsnių, skaitomų kartu, tekstu.

23 Iš tikrųjų iš Briuselio konvencijos 36 straipsnio 1 dalies ir 40 straipsnio 1 dalies matyti, kad skundą gali pareikšti šalis, į kurią nukreiptas vykdymas, arba prašymą pateikęs asmuo, jei jo prašymas atmetamas. Taigi iš šių dviejų nuostatų matyti, kad bet kuri šalis, dalyvaujanti leidimo vykdyti teismo sprendimą procedūroje, gali apskųsti nutartį dėl teismo sprendimo paskelbimo vykdytinu, o tai atitinka Reglamento Nr. 44/2001 43 straipsnio 1 dalies tekstą, kuriame įtvirtintos dvi atskiros Briuselio konvencijos nuostatos.

24 Iš to matyti, kad Reglamento Nr. 44/2001 43 straipsnio 1 dalies redakcinis pakeitimas, palyginti su Briuselio konvencija, nė kiek nepakeitė esmės ir negali reikšti, kad Teisingumo Teismo pateikto Briuselio konvencijos straipsnių, susijusių su teismo sprendimo vykdymu, išaiškinimo negalima taikyti atitinkamiems Reglamento Nr. 44/2001 straipsniams.

25 Šiuo atžvilgiu Teisingumo Teismas visų pirma nusprendė, kad pagal teisinio saugumo principą Bendrijos teisės sistemoje ir Briuselio konvencija pagal EB 220 straipsnį, kuriuo ji grindžiama, siekiamus tikslus reikalaujama, kad nagrinėjant šią konvenciją Teisingumo Teismo nustatytos sąvokos ir atliktas teisinis kvalifikavimas būtų vienodai taikomi visose valstybėse narėse (žr. 1977 m. liepos 14 d. Sprendimo *Bavaria Fluggesellschaft*, 9/77 ir 10/77, Rink. p. 1517, 4 punktą ir 1995 m. rugpjūčio 11 d. Sprendimo *SISRO*, C-432/93, Rink. p. I-2269, 39 punktą).

26 Taip pat jis patikslino, kad pagrindinis Briuselio konvencijos tikslas – supaprastinti procedūras valstybėje, kurioje prašoma vykdyti teismo sprendimą, numatant trumpą, nesudėtingą ir greitą teismo sprendimo paskelbimo vykdytinu procedūrą, suteikiant šaliai, į kurią nukreiptas vykdymas, galimybę pareikšti skundą (šiuo klausimu žr. 1994 m. birželio 2 d. Sprendimo *Solo Kleinmotoren*, C-414/92, Rink. p. I-2237, 20 punktą ir 1999 m. birželio 17 d. Sprendimo *Unibank*, C-260/97, Rink. p. I-3715, 14 punktą).

27 Ši procedūra sudaro savarankišką ir išsamią sistemą, kuri nepriklauso nuo susitariančiųjų valstybių teisės sistemų bei jose numatytų teisių gynimo priemonių (žr. minėto sprendimo *Deutsche Genossenschaftsbank* 16 ir 17 punktus). Su tuo susijusias taisykles reikia aiškinti siaurai (žr. minėto sprendimo *SISRO* 35 ir 39 punktus). Iš to matyti, kad Briuselio konvencijos 36 straipsnyje nenumatytos teisių gynimo priemonės, kurios pagal vidaus teisę suteikiamos tretiesiems suinteresuotiesiems asmenims nutarties dėl teismo sprendimo paskelbimo vykdytinu atžvilgiu (žr. minėto sprendimo *Deutsche Genossenschaftsbank* 17 punktą ir 1993 m. balandžio 21 d. Sprendimo *Sonntag*, C-172/91, Rink. p. I-1963, 33 punktą).

28 Todėl nėra svarbu, ką apima Belgijos civilinio kodekso 1166 straipsniu kasatorėms, kurios, kaip per posėdį patikslino Belgijos vyriausybė, negali būti prilyginamos skolininkui, suteikta teisė.

29 Pagaliau Teisingumo Teismas priminė, kad, atsižvelgiant į tai, jog Briuselio konvencija reglamentuoja tik užsienio valstybių vykdytinų aktų paskelbimo vykdytinais procedūrą ir nekalba apie patį vykdymą, kurį toliau reglamentuoja valstybės, kurioje yra teismas, į

kurį kreipiamasi, teisė (žr. 1988 m. vasario 4 d. Sprendimo *Hoffmann*, 145/86, Rink. p. 645, 27 punktą), tretieji suinteresuotieji asmenys gali ginčyti vykdymą pasinaudodami valstybės, kurioje prašoma vykdyti, teisėje numatytomis teisių gynimo priemonėmis (žr. minėto sprendimo *Deutsche Genossenschaftsbank* 18 punktą).

30 Šias išvadas taip pat galima taikyti Reglamento Nr. 44/2001 atžvilgiu. Jas patvirtina šio reglamento aštuoniolikta konstatuojamoji dalis, kurioje daroma nuoroda į teisių gynimo priemones, galimas naudoti norint užginčyti teismo sprendimo paskelbimą vykdytinu. Iš tikrųjų pagal minėtą konstatuojamąją dalį ši teisė aiškiai suteikiama tik ieškovui ir atsakovui.

31 Iš viso to, kas išdėstyta, matyti, kad Reglamento Nr. 44/2001 43 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, jog skolininko kreditorius negali apskųsti nutarties, priimtos dėl prašymo paskelbti teismo sprendimą vykdytinu, jei jis oficialiai kaip šalis nedalyvavo procese byloje, kurioje kitas šio skolininko kreditorius prašė paskelbti teismo sprendimą vykdytinu.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

32 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo 43 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad skolininko kreditorius negali apskųsti nutarties, priimtos dėl prašymo paskelbti teismo sprendimą vykdytinu, jei jis oficialiai kaip šalis nedalyvavo procese byloje, kurioje kitas šio skolininko kreditorius prašė paskelbti šį teismo sprendimą vykdytinu.

Parašai.